

Social- og boligminister Sophie Hæstorp Andersens talepapir

Anledning	Samråd om Danmarkskortet
Dato / tid	Torsdag den 3. april 2025, kl. 14:15-15:15
Sted	Folketinget
Talens varighed	14-15 min.
Talens formål	Besvarelse af samrådsspørgsmål AR
Publikum og programpunkt	Socialudvalget

Samrådsspørgsmål AR

- Vil ministeren kommentere det nye Danmarkskort for 2024, der viser, at omgørelsesprocenten i Ankestyrelsen stiger til et højere niveau i de påklagede sager på handicapområdet til næsten 45 procent?
- Vil ministeren svare på, hvorfor man kan iagttage en stigning i omgørelsesprocenterne på trods af den politiske bevågenhed, der har været på området? Hvorfor er der så store kommunale forskelle på omgørelsesprocenterne? Hvad vil regeringen helt konkret gøre for at nedbringe omgørelsesprocenterne?
- Vil ministeren vurdere, om det nu giver mening at fjerne kommunalbestyrelsens forpligtigelse til særskilt at tage stilling til, hvorvidt der skal udarbejdes en handlingsplan til sikring af den juridiske kvalitet i kommunens sagsbehandling, når man oplever større eller mindre omgørelsesprocenter?
- Vil ministeren vurdere, hvilke konsekvenser det vil få for borgere med et handicaps retssikkerhed og livsomstændigheder, at sagsbehandlingstiden i Ankestyrelsen for sager vedr. beskæftigelse og socialområdet er støt stigende (jf. Ankestyrelsens opgørelse af 12/2-2025), samtidig med, at stadig flere sager omgøres?
- Hvad vil ministeren helt konkret gøre for at nedsætte sagsbehandlingstiden i Ankestyrelsen?

[Indledning]

- Tak til spørgeren fra Socialistisk Folkeparti for at indkalde til dette samråd.
- Samrådsspørgsmålet omfatter mange forskelligartede underspørgsmål. Jeg vil forsøge at besvare dem alle i den rækkefølge, de er blevet stillet.
- Som minister er jeg selvfølgelig optaget af, at vores udsatte borgere får den hjælp, som de har behov. Og får denne hjælp i første omgang. Altså uden Ankestyrelsens mellemkomst.
- Jeg deler derfor også spørgers bekymringer for retssikkerheden på socialområdet.
- Og jeg er selvfølgelig enig i, at retssikkerheden på socialområdet skal være i orden, ligesom kvaliteten i sagsbehandlingen også skal være det.

[Omgørelsesprocenterne for 2024]

- Jeg vil starte med at adressere spørgsmålet, der handler om danmarkskortet over omgørelsesprocenter for 2024.
- Jeg skal gøre opmærksom på, at danmarkskortet for 2024 ift. omgørelsesprocenter endnu ikke er offentliggjort.
- Social- og Boligministeriet vil som vanligt offentliggøre danmarkskortet for 2024 midt på året.
- På Ankestyrelsens talportal er det dog muligt at trække de tal, som kommer til at ligge til grund for danmarkskortet for 2024. Disse tal vil fortsat løbende blive opdateret.
- Ankestyrelsen har til brug for besvarelsen af samrådet oplyst, at omgørelsesprocenten for danmarkskortet for socialområdet generelt var 38,5 pct. i 2023, og at træk fra talportalen på nuværende tidspunkt viser, at omgørelsesprocenten var 45 pct. i 2024.
- Derudover var omgørelsesprocenten for danmarkskortet på børnehandicapområdet på 48,4 pct. i 2023 og 49 pct. i 2024.
- Og på danmarkskortet på voksenhandicapområdet var omgørelsesprocenten 37 pct. i 2023 og 40 pct. i 2024.
- Generelt så skal man være forsigtig med at tolke på omgørelsesprocenterne, da de jo kun bygger på de sager, som er påklaget til Ankestyrelsen.

- Social- og Boligministeriet har ikke viden om, hvor mange sager kommunerne behandler i alt, men det er betydeligt flere end det, som afspejles i antallet af klagesager.
- Normalt vil man sige, at det er omkring 10-15 pct. af sagerne, som bliver anket.
- Omgørelsesprocenten fortæller ikke noget om den generelle kvalitet af kommunernes sagsbehandling – den fortæller til gengæld noget om den del af sagerne, som påklages.
- Det er derfor usikkert at konkludere på udviklingen af omgørelsesprocenterne på baggrund af udsving mellem årene.
- Ankestyrelsen oplyser, at det ikke for styrelsen er muligt præcis at pege på, hvad der er årsagen til stigningen i omgørelsesprocenten. Ankestyrelsen kan ikke som sådan forbinde stigningen til praksisændringer eller lignende.
- Ankestyrelsen fremhæver, at der er flere forhold, som kan påvirke udviklingen i omgørelsesprocenten generelt.
- Og de har også oplyst, at sagsområder med høje omgørelsesprocenter kan fylde forholdsvist mere i statistikken, hvilket kan få den samlede omgørelsesprocent til at variere.
- Når alt dette er sagt, kan jeg dog allerede nu sige, at en omgørelsesprocent på 45 pct. vil bekymre mig, hvis det er der vi ender ved offentliggørelsen, og min forventning er da også, at det må give stof til eftertanke i kommunerne, som også må se indad i forhold til, hvordan man lokalt vil håndtere udviklingen. Målet må altid være, at borgere får den rigtige afgørelse i første gang.

[Tilbagerulning af skærpede krav til kommunalbestyrelsens behandling af Danmarkskortet]

- Der er i samrådsspørgsmålet udtrykt bekymring for konsekvenserne af den lovændring, der ligger i lovforslag nr. L 64 om ændring af lov om retssikkerhed og administration på det sociale område (Tilbagerulning af skærpede krav til kommunalbestyrelsens behandling af Danmarkskortet). Lovforslaget blev vedtaget den 19. december 2024.
- Som jeg også nævnte under behandlingen af lovforslaget, så betyder lovforslaget ikke, at danmarkskortet er afskaffet.

- Det er *alene* de skærpede krav til kommunalbestyrelsens behandling af Danmarkskortet, som Ankestyrelsen udarbejder, der er afskaffet.
- Men det er altså rigtig vigtigt at holde fast i, at Ankestyrelsen fortsat skal udarbejde et danmarkskort over omgørelsesprocenter, og at den enkelte kommunalbestyrelse fortsat er forpligtet til at behandle danmarkskortet på et møde.
- Omgørelsesprocenterne, som kommer til udtryk i danmarkskortet, kommer derfor fortsat til at være omdrejningspunktet for en drøftelse på et kommunalbestyrelsesmøde.
- Kommunalbestyrelsen er netop fortsat forpligtet til at drøfte danmarkskortet i et politisk forum og i denne forbindelse beslutte, hvad omgørelsesprocenten for de enkelte områder er udtryk for i den enkelte kommune, og hvordan kommunen skal håndtere resultatet.
- Lovændringen den betyder kun, at kommunalbestyrelsen ikke længere er forpligtet til at tage stilling til, om der skal udarbejdes en handleplan til styrkelse af den juridiske kvalitet i kommunens sagsbehandling. Men det står kommunalbestyrelsen frit for at beslutte, at der er behov for en anden handlingsplan eller et hvilket som helst andet initiativ til styrkelse af kvaliteten i sagsbehandlingen.
- For Ankestyrelsen betyder lovændringen, at styrelsen ikke længere har kompetence til at pålægge en kommune at udarbejde en handleplan.
- Da de skærpede krav til kommunalbestyrelsens behandling af danmarkskortet blev vedtaget, besluttede Folketinget, at reglen skulle gælde til udgangen af 2025. Hensigten var at styrke den juridiske kvalitet i sagsbehandlingen i kommunerne, hvilket var en udmærket intention, når man ser på sagsbehandlingsfejlene på området.
- Samtidig har vi dog kunne konstatere, at skærpelsen tilbage i 2022, i alt for mange tilfælde gav nye administrative proceskrav, som ikke gjorde nogen forskel for kvaliteten i sagsbehandlingen eller for de borgere, som det handlede om.
- Derfor er intentionen med ophævelsen af de skærpede krav til kommunalbestyrelsens behandling af danmarkskortet her i 2024 at fjerne unødvendigt bureaukrati og frisætte kommunerne.
- At sikre kommunerne større valgfrihed i forhold til, hvad den enkelte kommune vil gøre ved kvaliteten i den pågældende kommune.

- Den enkelte kommune har med andre ord fået større mulighed for prioritere den borgernære velfærd og igangsætte foranstaltninger, som kommunen vurderer nødvendige ud fra kendskabet til borgernes behov.
- Når vi fortsat til gengæld pålægger kommunalbestyrelsen at drøfte Danmarkskortet på et årligt møde, så skal vi også have tillid til, at de selv kan finde ud af at drage de nødvendige konklusioner. Herunder at de selv kan vurdere behovet for en handleplan i forhold til den juridiske kvalitet af sagsbehandlingen på socialområdet eller andre initiativer.
- På den måde bør vi også have tillid til de kommunalvalgte politikere i kommunalbestyrelsen.
- Jeg mener, at afskaffelsen af de skærpede krav har været nødvendigt for, at vi løbende sikrer, at ressourcerne bliver brugt på de borgere det handler om, og på de kerneopgaver, vi som velfærdssamfund skal levere til dem, som har brug for det.
- Dette ser jeg grundlæggende som en styrkelse af borgernes retssikkerhed.
- Jeg kan også tilføje, at jeg netop i går fra Ankestyrelsen har modtaget resultatet af Ankestyrelsens gennemgang af danmarkskortet for 2024. Ankestyrelsen konstaterer, at kommunerne er blevet bedre til at få behandlet danmarkskortet – og følge reglerne herom.
- Af Ankestyrelsens gennemgang fremgår således, at 96 kommuner i 2024 har behandlet danmarkskortet korrekt, mod 94 i 2023 og 85 i 2022. Kommunalbestyrelserne vil også fremadrettet have pligt til at behandle danmarkskortet i et politisk forum.
- Og det vil vi selvfølgelig følge op på.

[Sagsbehandlingstid i Ankestyrelsen]

- I forhold til den del af spørgsmålet, som handler om sagsbehandlingstiden i Ankestyrelsen, er det helt afgørende for mig, at Ankestyrelsen lykkes med at sikre retssikkerheden for borgerne. Det er det, som Ankestyrelsen er sat i verden for.
- Ankestyrelsen behandler ofte klagesager fra borgere, der står i en udsat position. Det kan f.eks. være borgere, der har fået afslag på at få tildelt en ydelse eller et hjælpemiddel.

- Ankestyrelsens behandling af borgernes klager og rammerne for Ankestyrelsens sagsbehandling er derfor af afgørende betydning.
- Derfor skal sagerne behandles indenfor rimelig tid, så borgeren kan få klarhed over sin situation. Og det gælder helt generelt. Sagsbehandlingstiderne er aktuelt for lange på f.eks. de kommunale social- og beskæftigelsessager, og jeg mener også, at udviklingen er gået i den forkerte retning.
- Inden jeg siger noget om, hvordan vi håndterer de stigende sagsbehandlingstider, vil jeg kort forklare, hvad det er for en situation, Ankestyrelsen står i.
- Ankestyrelsen har generelt over de seneste år konstateret en markant stigning i antallet af indkomne sager.
- Fra 2020 til 2024, altså på bare fire år, er det samlede antal af sager steget med 10.500 sager. Stigningen gør sig gældende på tværs af sagskategorier – og på tværs af de mange forskellige ressortmyndigheders områder og lovgivning, som Ankestyrelsen er klageinstans for.
- Den øgede sagsmængde lægger naturligvis pres på de ressourcer, som er til rådighed i Ankestyrelsen. Og blandt andet af den grund stiger sagsbehandlingstiden.
- Ankestyrelsen er altså i en situation, hvor der skal balanceres mellem en stor stigning i de sager, hvor loven forpligter Ankestyrelsen til at behandle den inden for en specifik frist og en stigning i de sager, hvor der ikke er fastsat lovbestemte frister.

[Initiativer til at nedsætte sagsbehandlingstiden]

- Jeg ved, at Ankestyrelsen og alle deres dygtige medarbejdere, allerede gør hvad de kan for at behandle sagerne hurtigst muligt, inden for de rammer styrelsen har.
- Men Ankestyrelsen kan kun gøre så meget.
- Det tydeliggør behovet for at handle. Så vi får taget hånd om den strukturelle udfordring der er her.
- Jeg vil derfor tage kontakt til mine ministerkolleger for at se på hvad der af løsningsmuligheder.
- Mit ministerie er allerede i kontakt med flere af ministerierne.
- Mit ønske er, at vi får skabt et grundlag for, at vi hurtigst muligt kan træffe beslutninger med henblik på igen at få nedbragt sagsbehandlingstiderne.

- Det er vigtigt for mig, at vi ser bredt og strukturelt på udfordringerne. Det skal også ses i sammenhæng med regeringens mere generelle ambition om at frigøre administrative ressourcer i både stat og kommune, så vi kan prioritere den borgernære velfærd og tryghed for Danmark.
- Jeg forventer at inddrage jer, når vi har noget konkret at drøfte. Og jeg hører i mellemtiden gerne fra jer, hvis I har konkrete input til f.eks. administrative lettelser, som kan medvirke til at forbedre sagsbehandlingstiderne.

[Konsekvenser for personer med handicap]

- Der hersker en særskilt bekymring for konsekvenserne af den stigende sagsbehandlingstid i kommunale sociale- og beskæftigelsessager i Ankestyrelsen. Jeg deler bekymringen, da vi jo har at gøre med retssikkerheden for mennesker, der lever med et handicap.
- Dataudtrækkene fra Ankestyrelsens talportal viser en stigning i omgørelsesprocenten inden for både børnehandicap- og voksenhandicapområdet i 2024.
- Og derudover har den stigende sagsbehandlingstid i Ankestyrelsen også betydning for personer med handicap.
- Jeg mener ikke, at afskaffelsen af de skærpede krav til kommunalbestyrelsens behandling af danmarkskortet har en direkte negativ konsekvens for retssikkerheden for personer med handicap.
- Kommunerne har pligt til at sikre, at sagsbehandlingen foregår korrekt og i overensstemmelse med lovgivningen og helt almindelige forvaltningsretlige principper. Det indebærer bl.a., at kommunerne skal oplyse en sag tilstrækkeligt, vejlede borgeren og ikke mindst sikre, at borgerne får den hjælp og støtte, som de har ret til.
- Dertil kommer, at vi også har andre initiativer, som understøtter retssikkerheden.
- Der er en lang række af initiativer i gang, som indgår i den samlede retssikkerhedspakke fra udmøntningen af SSA-aftalen på social, sundhed- og arbejdsmarkedsområdet fra 2022, der løber til og med udgangen af 2025.
- Initiativerne omfatter bl.a. kursustilbud til sagsbehandlere, juridisk serviceeftersyn og styrkelse og udvidelse af taskforcen på handicapområdet.
- Initiativerne har alle til formål at understøtte kvaliteten i kommunernes sagsbehandling, så borgerne får den rigtige afgørelse første gang.

- Derudover vil jeg fremhæve nogle af regeringens øvrige tiltag på handicapområdet.
- Den 21. januar i år indgik regeringen med SF, LA, KF og RV en aftale om en ny model for kompensationsydelsen (tidligere medudgiftsydelsen). Planen er, at der skal indføres en ensartet og forenklet udmålingssystem på børnehandicap- og voksenhandicapområdet.
- Lovforslaget, som skal udmønte aftalen, har netop været i ekstern høring, og jeg forventer at kunne fremsætte det for Folketinget sidst i april.
- Regeringen arbejder også med et tiltag om indførelsen af en specialeplanlægning på den højt specialiserede del af handicapområdet.
- Jeg forventer, at både initiativerne fra retssikkerhedspakken fra SSA 2022-2025 og regeringens øvrige tiltag på handicapområdet samlet set vil bidrage til at styrke retssikkerhed for personer med handicap.

[Afslutning]

- Afslutningsvis vil jeg takke spørgeren for at sætte fokus på borgernes retssikkerhed, herunder med særlig fokus på Danmarkskortet, omgørelsesprocenter og sagsbehandlingstiden i Ankestyrelsen.
- Som jeg kom ind på fra starten, så skal retssikkerheden og kvaliteten i sagsbehandlingen på socialområdet være i orden.
- Jeg ser derfor frem til det fortsatte arbejde sammen med Folketingets partier for at styrke kvaliteten på området.
- Tak for ordet.